

# INBEV KAN GEEN BEROEP DOEN OP JOURNALISTEN OM LEK TE DICHTEN

Dirk Voorhoof

Hoogleraar universiteiten Gent en Kopenhagen

Het Europees Mensenrechtenhof fluit de rechtscolleges terug die eerder aan enkele Britse kranten en Reuters bevel oplegden om gelekte documenten aan Interbrew (het huidige InBev) mede te delen. De documenten hielden verband met een mogelijke overname van de Zuid-Afrikaanse biergroep SAB. Het Europees Hof vindt dat het publieke belang dat gemoeid is met de bescherming van het journalistiek bronnengeheim, voorgaat op het belang van Interbrew om intern de lekkende medewerker op het spoor te komen.

Zowat tien jaar geleden gaf de Leuvense biergroep Interbrew (ondertussen Anheuser-Busch InBev) opdracht aan de investeringsbank Goldman Sachs (GS) om een mogelijke overname te onderzoeken van South African Breweries (SAB). GS leverde daarover een rapport, dat vertrouwelijk werd overgemaakt aan de afdeling Fuses & Overnames van Interbrew. Nauwelijks een week later stuurde een onbekende persoon (X) een kopie van het rapport door naar *The Financial Times*, *The Guardian*, *The Times* en het nieuwsagentschap Reuters. Ook *The Independent* berichtte over de zaak. Het nieuws van de overnamestrategie van Interbrew lekte zo voortijdig uit in de pers, met onmiddellijke gevolgen voor de beursnotering van beide bedrijven: Interbrew ging achteruit, terwijl rond SAB druk werd gespeculeerd, met een stijging van de beurskoers tot gevolg.

In een eerste reactie liet Interbrew weten geen concrete overnameplannen te hebben. Kort daarop werd in een perscommuniqué gemeld dat onderdelen van het gelekte rapport vervalst waren, met name de prijs van het overnameaanbod en de timing. Interbrew gaf opdracht aan een veiligheids- en risico-expert om de oorsprong van het lek te onderzoeken, maar dat leverde geen resultaat op. Prompt diende Interbrew bij een Brusselse onderzoeksrechter klacht met burgerlijke partijstelling in tegen onbekenden. Tegelijk leidde Interbrew ook in Londen bij de High Court een geding in om X op het spoor te komen.

## Vervalst?

Die rechtbank legde de vier kranten en Reuters op het aan hen gelekte rapport mede te delen aan de raadsman van Interbrew. Volgens de Londense rechtbank rechtvaardigde een publiek belang, met name het verzekeren van de integriteit van de aandelenmarkt, wel degelijk het bevel tot mededeling van het gevraagde document. Het hof van beroep bevestigde korte tijd later de beschikking, en bekleemtoonde daarbij dat het doorgespeelde document klaarblijkelijk deels vervalst was door een persoon die handelde met kwaad opzet. De conclusie van het hof was dat *"the public interest in protecting the source of such a leak is (...) not sufficient to withstand the countervailing public interest in letting Interbrew seek justice in courts against the source"*.

Het hoger beroep, toen nog bij het House of Lords (nu Supreme Court), werd afgewezen. De vier kranten en Reuters bleven overigens weigeren om zich te schikken naar het rechterlijk bevel, zich beroepend op het journalistiek bronnengeheim.

In Straatsburg voerden de vier kranten en Reuters de

schending aan van het journalistiek bronnengeheim zoals beschermd door artikel 10 EVRM. Helemaal in de lijn van eerdere rechtspraak benadrukt het Hof nu het cruciaal belang voor de persvrijheid dat gemoeid is met de bescherming van journalistieke bronnen. Volgens het EHRM heeft een bevel tot bekendmaking van een bron niet enkel nadelige gevolgen voor de bron zelf wiens identiteit onthuld wordt. Het mededelen van een journalistieke bron aan justitie of politie berokkent eveneens onmiskenbare reputatieschade voor de krant in kwestie, zowel bij potentiële bronnen als bij het lezerspubliek dat immers recht heeft op informatie afkomstig van anonieme bronnen.

Het Hof erkent dat rekening kan worden gehouden met het feit dat een document vervalst is, of dat de bron te kwader trouw handelde. Maar tegelijk wordt benadrukt dat deze omstandigheden slechts echt kunnen doorwegen als het onomstootbaar vaststaat dat de informatie niet authentiek is en de bron met kwaad opzet handelde. Het gedrag van de bron zelf kan geen doorslaggevende factor zijn om het recht op bronbescherming in een concrete zaak af te wijzen.

## Perslekken cruciaal

Het EHRM herhaalt dat een journalist slecht verplicht kan worden om een vertrouwelijke bron te onthullen in geval van een zwaarwegend publiek belang, een *'overriding requirement in the public interest'*. Het argument van Interbrew dat het lek moet kunnen opgespoord worden om in de toekomst lekken te kunnen voorkomen, overtuigt de rechters niet.

Finaal én unaniem is het Hof van oordeel dat het belang van Interbrew niet opweegt tegen het publieke belang dat gemoeid is met de bescherming van het journalistiek bronnengeheim. Het rechterlijk bevel om het document mede te delen en zo de oorsprong en eventueel de identiteit van het lek op het spoor te komen, is dus een niet-gerechtigde inmenging in de persvrijheid, een schending dus van artikel 10 EVRM.

De Britse kranten en Reuters die weigerden de gezochte documenten op te leveren, zien hun standpunt dan ook ondersteund door de zeven rechters van de vierde sectie van het Europees Mensenrechtenhof. Ook al blijft het opvallend dat het Hof er zelf bijna zeven jaar voor nodig had om dit arrest op te leveren...

**Hof Mensenrechten, 15 december 2009, *Financial Times Ltd. e.a. t. Verenigd Koninkrijk*, nr. 821/03, [www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)**